

Araling Panlipunan

Quarter 1 - Week 6

**Ang Pagkakaugnay-ugnay ng mga Anyong Tubig
at Lupa sa mga Lalawigan ng Sariling Rehiyon**

Araling Panlipunan - Grade 3

Alternative Delivery Mode

Quarter 1 - Week 6: Ang Pagkakaugnay-ugnay ng mga Anyong Tubig at Lupa sa mga Lalawigan ng Sariling Rehiyon

First Edition, 2020

Republic Act 8293, section 176 states that: No copyright shall subsist in any work of the Government of the Philippines. However, prior approval of the government agency or office wherein the work is created shall be necessary for exploitation of such work of profit. Such agency or office may, among other things, impose as a condition the payment of royalties.

Borrowed materials (i.e., songs, stories, poems, pictures, photos, brand names, trademarks, etc.) included in this book are owned by their respective copyright holders. Every effort has been exerted to locate and seek permission to use these materials from their respective copyright owners. The publisher and authors do not represent nor claim ownership over them.

Development Team of the Module

Authors:	Maritess A. Caterial
Editor:	Marites T. Escamillan, Yolanda C. Duma-og
Reviewers:	Virgilin R. Pizarro, Aba Q. Allaba
Illustrator:	Ria Maris A. Caterila
Layout Artist:	Manuel D. Dinlayan II, PDO II
Management Team:	
Chairperson:	Dr. Victoria V. Gazo, CESO V Schools Division Superintendent
Co-Chairperson:	Sunny Ray F. Amit Asst. Schools Division Superintendent
	Ralph T. Quirog CES, CID
Members:	Purisima J. Yap EPS-LRMS
	Virgilin R. Pizarro Aba Q. Allaba

Printed in the Philippines by Department of Education

Division of Malaybalay City

Office Address: Sayre Highway P-6, Casisang, Malaybalay City

Telefax: (088) 314-0094

3

Araling Panlipunan

Quarter 1 - Week 6

Ang Pagkakaugnay-ugnay ng mga Anyong Tubig at Lupa sa mga Lalawigan ng Sariling Rehiyon

This instructional material was collaboratively developed and reviewed by educators from public and private schools, colleges, and or/universities. We encourage teachers and other education stakeholders to email their feedback, comments, and recommendations to the Department of Education at action@deped.gov.ph.

Pasiuna

Kini nga Modyul sa mga Tinun-an giandam alang sa sama nimong tinun-an nga anaa sa ikatulong Ang-ang aron magamit nimo sa imong pagtuon sa Araling Panlipunan. Tuyo niining Modyul nga magiyahan ka nga magdesisyon ug maglihok nga adunay pagpakabana alang sa kaa-yohan sa tanan.

Ang mga pagtulon-an niini nga Modyul giayo pagsusi ug gipahiluna aron mahiuyon sa imong idad, interes, ug panginahanglanon ug niini nga panahon.

Kini nga Modyul ngadto sa lima ka adlaw alang sa usa ka semana nga pagtuon.

Gawas sa paghisgot-hisgot , ang matag pagtulon-an adunay buluhaton nga labaw nga magpauswag sa nakat-onan sa mga tinun-an. Adunay mga eksamin sa kataposan sa matagpagtulon-an aron mapalig-on ang nakat-onan sa mga tinun-an.

Gilauman nga pinaagi niini nga Modyul, makat-onan sa mga tinun-an ang paghigugma ug paghatag og bili sa ilang kaugalingon, pamilya, ug isigkatawo.

Aralin 1	Panagsama sa mga Porma sa Tubig ug Porma sa Yuta sa mga Probinsya sa Kaugalingong Rehiyon.

Alamin

Ang atong leksyon mahitungod sa panagsama sa mga porma sa tubig ug yuta sa atong Kuagalingong probinsya ug rehiyon. Pagbuhat ug yano nga mapa sa atong rehiyon.

Aralin 1- Makita ang panagsama na mga porma sa tubig ug yuta sa probinsya sa kaugalingon nga rehiyon.

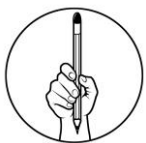
Aralin 2- Paggamit sa mapa aron makit-an ang mga mahinungdangon porma sa tubig ug yuta sa atong probinsiya.

Aralin 3- Makabuhat ug yano ng mapa nga magpakita sa mahinungdanong porma sa yuta ug tubig sa kaugalingong probinsya ug mga kahiusa niini.

Aralin 4- Matun-an ang kamahinungdanon sa panagsama sa panagsama sa mga porma sa tubig ug yuta sa kaugalingong probinsya ug rehiyon.

Aralin 5- Makabuhat ug yano nga mapa nga nagpakita sa mga porma sa yuta ug tubig.

Pagkahuman sa mga pagtulun-an gilauman nga maila ang mga nanagsama nga mga porma sa yuta ug tubig sa atong kaugalingong probinsya ug rehiyon pinaagi sa paggamit ug pagbuhat sa mapa.

Subukin

Pilia ang letra sa insakto nga tubag. Isulat ang napili nga letra sa lahi nga papel o sa imong notbuk.

1. And suba sa Tagoloan naggikan sa lungsod sa _____.

A. Malaybalay	C. Maramag
B. Manolo Fortich	D. Valencia
2. Usa niini ang porma sa yuta nga nagdugtong sa Bukidnon ug Agusan del sur.

A. Mount Kitanglad	C. Bukid sa Kimangkil
B. Bukid sa Pantaron	D. Bukid sa Malindang

- ★ Cagayan River - naggikan sa Kitanglad Mountain Ranges ug Bukid sa Kalatungan nag-agos paingon sa baybayon sa Macajalar sa syudad sa Cagayan de Oro, Misamis Oriental.
- ★ Ang lawa sa Duminagat ang nagsumpay sa mga probinsya sa Misamis Occidental sama sa Tangub, siyudad sa Ozamiz ug Don Victoriano.

Pagyamanin

Basi a impormasyon ibabaw, hinganli ang mga porma sa tubig ug yuta nga nagkadug-ol ug ang ngalan sa mga lugar nga haduol niini.

Tubaga ang mosunod na mga pangutana;

1. Unsa ang makatabang sa panagsumpay sa mga porma sa tubig ug yuta sa mga tawo?

2. Unsa ang mga panginabuhian kalabot sa mga nagkalain-laing porma sa tubig ug yuta. _____

Aralin 2	Paggamit sa mapa aron makit-an ang mga mahinungdanong porma sa tubig ug yuta sa atong probinsya.

Ikaduhang Adlaw

Tuklasin

Ihulagway ang mapa sa ubos. Unsa man ang imong nakita. Isulat kani sa papel o sa imong notbuk.

Suriin

Basis sa mapa sa ibabaw. Unsa man ang simbolo nga imong nalista. Pwede nganlan nimo?

Ang Mahitungod sa Mapa

- ❖ Kinahanglan makita ang mga porma sa yuta ug tubig .
- ❖ Kinahanglan maila ang mga simbolo.

Pagyamanin

Tubaga ang pangutana mahitungod sa pagtulun-an karon. Unsa ang gamit sa mapa? Isulat sa imong papel.

Isaisip

Ang mapa kinahanglan makita ang mga _____ sa _____ ug _____ .

Isagawa

Tubaga ang mosunod nga mga sitwasyon. Tan-awa pagbalik ang mapa sa Bukidnon ug tubaga ang pangutana.

1. Gusto ka mutan-aw sa Bukid sa kitanglad . Asa nga munisipyo nimo kini pangitaon?

2. Unsa nga porma sa tubig ang nagdugtong sa probinsya sa Bukidnon ug Misamis Oriental? _____
3. Unsa nga mga lugar ang malabyan sa agos sa Suba sa Pulangi? _____

Tayahin

Isulat ang ngalan sa probinsya nga gihulagway kabahin sa mga porma sa tubig ug yuta nga nasakop niini. Magpili sa mga ngalan sa sulod sa kahon. Isulat ang mga tubag sa imong notbuk.

Bukidnon
Norte

Camiguin
Misamis Occidental

Lanao del
Misamis Oriental

- _____ 1. Makita dinhi ang Bukid sa Malindang.
 _____ 2. Dinhi nagsumikad ang Suba sa Tagoloan.
 _____ 3. Adunay maanindot nga Maria Cristina Falls.
 _____ 4. Haduol dinhi ang Macajalar Bay.

Aralin
3

Pagbuhat og yano nga mapa nga nagpakita sa mga mahinungdanong porma sa Yuta ug Tubig sa Kaugalingong Probinsya ug sa mga kahiusa niini.

Ang mapa nakatabang sa pagtultol sa utlanan sa unsa ka lugar ug naggiya para makit-an ang mga mahinungdanong porma sa tubig ug yuta sa atong probinsya.

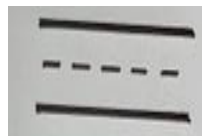

Tuklasin

Ilailaha ang mga simbolo sa mapa sa ubos, gamit ang mga ngalan sa kahon.

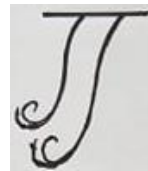
a

b

c

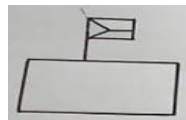
d

e

f

g

h

i

j

Legend: a. basakan b. dalan c. bulkan d. busay e. bungtod
f. suba g. eskwelahan h. dagat i. simbahan j. kahoy

Suriin

Unsa imong kinahanglanon aron ang mga lugar nga wala pa nimo ma adtuan imong matultulan?

Ang mapa maoy atong gamiton para matultolan ang usa ka lugar. Aduna kini simbulo pareha anang naa sa ibabaw. Ang simbolo sa mapa maoy maggiya para mahibalan ang:

1. deriksyon sa atong adtoan
2. distansya ug kadak-on sa usa ka lugar
3. makabalo kita sa porma sa yuta ug tubig
4. butang, kinaiyahan, ug impormasyon sa lugar.

Ang mapa gitawag nga larawan o representasyon sa usa ka lugar. Gihulagway niini ang rehiyon, ug ang kinatibuk-an.

Pagyamanin

Isulat sa imong papel o notbuk ang mahinungdanon nga imong natun-an paggamit sa simbolo sa Mapa.

Isaisip

Ang _____ gitawag nga larawan o _____ sa usa ka lugar. Gihulagway niini ang _____, ug ang _____.

Isagawa

Pagdrowing og mapa sa inyong barangay. Kinahanglan maggamit ang tukmang simbolo sa porma sa yuta ug tubig sa inyong barangay. Buhata kini sa imong papel.

Aralin

4

Ang Kamahinungdanon sa Panagsama sa mga Porma sa Tubig ug Yuta sa Kaugalingong Probinsya ug Rehiyon.

Tuklasin

Pagbuhat og yanong mapang pisikal sa inyong probinsya sa lahing papel.

Suriin

Nganong kinahanglan nato mahibal-an ang pisikal na panagway sa atong probinsya?

Ang mga porma sa tubig ug yuta daghan og ikahatag nga mga kinahanglanon sa mga tawo sa matag adlaw. Sama sa mga produkto, mineral, ug mga kagamitan.

Ang mga porma sa tubig ug yuta mahimo usab kini nga basihan alang sa usa ka kapaninguhaan sa mga lumulopyo. Ug kini naghatag ug impormasyon sa usa ka lugar.

Ang mga bahandi sa atong probinsya o rehiyon mao ang mga butang nga makuha sa mga porma sa tubig ug yuta. Daghan pa ang kapuslanan niini sa atong panginabuhian.

Pagyamanin

Isulat sa imong papel o notbuk ang mga butang makuha sa porma sa tubig ug yuta?

Isaisip

Ang mga _____ tubig ug yuta mahimo usab kini nga _____ alang sa usa ka _____ sa mga _____.

Isagawa

Isulat ang imong pahayag sa musunod nga sitwasyon. Isulat ang imong pahayag sa imong notbuk o papel.

1. Ang imong panginabuhian pangisda. Unsa imong buhaton aron magpadayon ang imong panginabuhian? _____

2. Unsa ang mahitabo kon atong alimahan ang mga porma sa tubig ug yuta sa atong probinsya? _____

Tayahin

Isulat ang letra sa hustong tubag. Isulat ang mga insaktong tubag sa imong notbuk o papel.

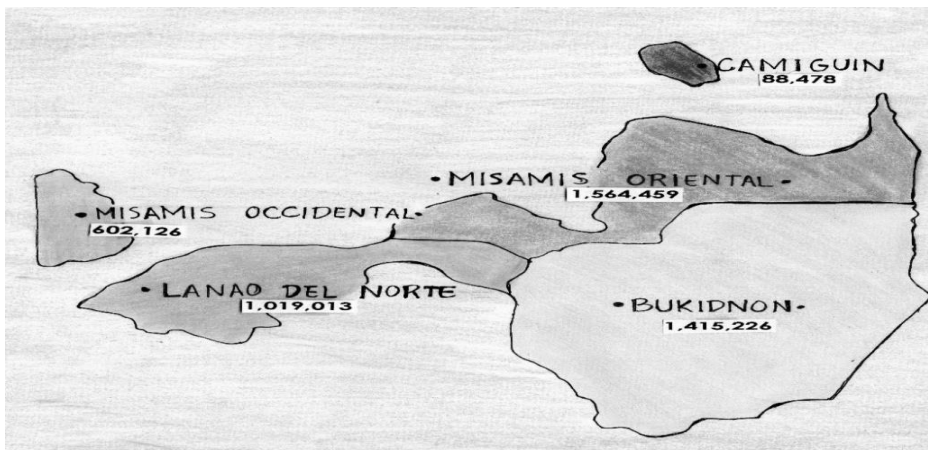
1. Ang nagkahiusang porma sa tubig mahimong _____ sa mga tawo sa palibot.
A. labayanan
B. makadaot
C. makahadlok
D. mapanginabuhian
2. Unsay buhaton sa mga bukid sa atong probinsya?
A. minahan
B. pangahoyan
C. ampingan
D. tambakan sa basura
3. Makatabang ba ang mga nagkahiusang mga porma sa tubig ug yuta?
A. Oo
B. wala
C. usahay
D. dili sigurado

Aralin	Pagbuhat og yano nga mapa nga nagpakita sa pagsumpay sa mga porma sa tubig ug yuta sa atong rehiyon.
5	

Tuklasin

Ihulagway ang pisikal na mapa sa rehiyon.

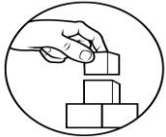

Suriin

Basi sa mapa sa ibabaw, pila kabuok ang probinsya nga sakop sa rehiyon 10?

Unsa ang nakapalibot sa Isla Camiguin? Unsa ang posibleng nilang panginabuhian?

Ang mapang pisikal kinahanglan aron makita ang mga porma sa tubig ug yuta sa rehiyon. Adunay direksyon ug ngalan sa mga probinsya na nahisaakop niini. Diri makita ang distansya ug gidakon sa probinsya. Naghulagway kini sa atong rehiyon nga adunay bukid, bungtod, patag, dagat ug suba ug daghan ug kapaninguhaan.

Pagyamanin

Asa ka nga probinsya sa rehiyon nagpuyo? Ihulagway ang posibleng panginabuhi basi sa porma sa dagat ug yuta niini.

Isaisip

Ang _____ pisikal kinahanglan aron makita ang mga porma sa _____ ug _____ sa rehiyon. Adunay _____ ug _____ sa mga probinsya na nahisaakop niini.

Isagawa

Idrowing ang mga simbolo sa suba, dagat, buntod, bukid. Isulat ang tanan nga mga inilang porma sa tubig ug yuta sa atong rehiyon. Isulat sa imong papel o notbuk.

Tayahin

Magbuhat og usa ka yano nga mapa sa Rehiyon X sa lahing papel.

Susi sa Pagwawasto

Subukin	1. a 2. b 3. d 4. d 5. b	
Aralin 1	Tayahin	1. Bukid sa Pantaron 2. Suba sa Pulangit 3. Suba sa Tagoloan
Aralin 2	Isagawa	1. Impasug-ong 2. Suba sa Tagoloan
Aralin 3	Tayahin	Makita sa mapa ang mga munisipyo ug mga nalang porma sa tubig ug yuta sa Bukidnon.
Aralin 4	Tayahin	1. d 2. c 3. a
Aralin 5		Ang mapa Makita ang lima ka probinsya u gang mga porma sa yuta ug tubig.

Aralin 3	Isaisip	mapa	representasyon	rehiyon	kinatibuk-an
Aralin 4	Isaisip	porma	basihan	kapanigurohan	lumolopyo
Aralin 5	Isaisip	Mapang	Tubig	Yuta	direksyon
					ngalan

Sanggunian

Curriculum Guide Araling Panlipunan # LAR-If- 9

Kagamitan sa Mag-aaral Pahina 76-88

For inquiries or feedback, please write or call:

Department of Education – Division of Malaybalay City

Office Address: Sayre Highway P-6, Casisang, Malaybalay City

Telefax: (088) 314-0094

EmailAddress: malaybalay.city@deped.gov.ph